

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Appellationibus, Recusationibus & Relationibus. Titulus XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

Ab executione sententia non appellatur, nisi in executione modus excedatur, c. quod ad cōsultationē, ext. eod.

Quadrimestre tempus, quod à lege datur condemnatis in actione personali, potest à iudice, ex causa arctari, & spontè arctatum terminum recipiens, non potest post decendum appellare, d. c. quod ad consultationem, eod.

Si sententia precipit aliquid fieri ad certum terminum, tempus decendij ad appellandum currit à tempore sententia, non aut à die finiti termini, d. c. quod ad, & c.

Valet sententia contra ius litigatoris lata, si ab ea non fuerit appellatum, c. cum inter, extr. eod.

Sententia iniqua, retractatur per Superiorem, licet causa fuerit appellata remota commissa: si autem continet manifestam iniquitatem, est nulla, c. cum inter, extr. eod.

Sententia lata contra matrimonium nunquam trāsit in rem iudicatam: vnde quandocumq; reuocatur, cum cōstat de errore, c. lator, extr. eod.

DE APPELLATIONIBVS, Recusationibus & Relationibus.

Titulus XXVIII.

Continuatio.

Nei in quo iudicio, per imperitiam, aut etiam malitiam iudicis, ius suum cuiquam per iniuriam eripiatur, inuentum est appellationis beneficium: quo ad superiorem magistratum, causa iterum

cognoscenda, intra decem dies, defertur.

Quid est Appellatio?

Appellatio, secundum Azonem, est, à minore iudice, per inuocationem maioris iudicis, pro textu iniquitatis primæ latæ sententiæ, recessu l. præfecti, ff. de minorib.

Quotuplex Appellatio?

Duplex, iudicialis & extraiudicialis, Iudicialis est, quæ, à sententia in iudicio pronuntiata, fieri contingit. Extraiudicialis autè dicitur, quæ non à sententia, sed ab actibus & decretis extraiudicialibus, interponitur, l. 1. §. solent, ff. quando appellat.

Quæ causa Efficiens?

Est ius gentium. Nam ad hoc, quòd totus processus iudiciarius ex iure gentium originem habuisse dicitur; vt notant Dd. in l. ex hoc iure, ff. de iustitia & iure; testatur etiam Ulpianus in l. ff. eod. appellationem antiquissimo usu esse introductam, eumque usum esse frequentem, & ad corrigendam iudicantium iniquitatem, & imperitiam, necessarium. Propinqua causa est, quæuis persona, quæ in iudicio per iudicem grauatur, nec appellare prohibetur. Omnis enim, per iniquam sententiam iudicis oppressus, seu iniuste grauatus, quicumque sit, appellandi habet facultatem, c. omnis oppressus, 2. quæst. 6. c. vt debitus honor, extr. eod. Siue is, qui condemnatur, principalis litigator sit, siue non: dummodò interfit eius, sententiam retractari, vel e-

mandatum fit, vel is alienum negotium gerat, c. non solet, 2. quæst. 6. c. cùm inter, extr. de elect. Vnde, procurator, tutor, fideiussor, legatarius, & venditor qui de euictione tenetur, appellare non prohibentur, l. tutor, l. ab executione, ff. eod. & Speculat. in §. quis possit, eod. titu. An autem tertius, pro suo interesse, appellare possit à sententia inter alios lata? Et, ad explicationem huius quæstionis, tres casus distinguendos putat Andr. Geyl, in suis pract. obseruat. obser. 122. Primus: si ab alio interpositam appellationem prosequi velit; & tunc admittendus est ad prosecutionem, etiam si ipse non appellauerit, l. à sententia, §. idem rescripsit, ff. de appellat. c. cùm super, extr. de offic. deleg. Panorm. in c. cùm super, nu. 4. & num. 27. extr. de re iud. Ratio. Quia, per appellationem principalis, iam suspensa est sententia, & omnibus, quibus grauamen illatum est, via aperta: ita vt non sit opus alia appellatione, Bald. in §. hodiè, num. 6. C. de appellat. Secundus: si alterius appellationi, pro suo interesse, adhærere velit: quo casu necesse est, vt intra decendum ratam habeat appellationem per alium interpositam: appellare quidem intra decendum non tenetur interueniens, sed tamen, intra illud tempus alterius appellationi adhærere, & interpositam appellationem ratam habere debet, c. vt circa, de elect. in 6. & text. in c. non solet, 2. quæst. 6. Tertius casus est, si ipse, pro suo interesse, à sententia contra principalem lata, principaliter appellet: & tunc requiritur, vt non tantùm intra decendum appellationem interpo-

Hh

nat,

nat, sed etiam nuncupatim grauamina, & causas exprimat, cur sua interfit, appellare à tali sententia. idq; procedit, etiamsi à diffinitiuâ contra alium lata appelletur: tametsi aliàs in appellatione à diffinitiuâ, causæ expressio necessaria non fit. Ratio differentiæ est. Quia, ubi appellatio interponitur contra regulas iuris, propter præsumptionem doli, non aliter admittenda est, quàm si expressa causa iustificetur: sed appellatio tertij fit contra regulas iuris, quia regulariter non licet appellare à sententia inter alios lata, ergo admitti non debet, nisi expressa causa, per text. in d. c. non solet, c. cum super, numer. 5. Felin. ibid. num. 1. & Innocentius in c. veniens, extrà, de testibus. An autem victoria tertij, appellantis pro suo interesse, proficit principali iam antea victo? Dicendum regulariter, quòd sic, per l. 1. & l. 2. C. si vnus ex pluribus, & c. vna sententia, extr. de appellat.

Ex his patet, appellationem domini, siue, vel principaliter, vel in consequentiam & ab quo modo interfit, recipi, prodesseque subditis, contra quos principaliter actum fuit, etiam non appellantis: potissimum, si subditi à domini priuilegijs noluerint se separari. Hoc enim certum est, quòd vnus appellatio proficit alijs appellantis, quando videlicet causa est communis, & vna eademq; omnium defensio, totu. C. si vnus ex pluribus, l. si qui separatim, ff. de appellat. & notat Andr. Geyl obseruat. in pract. obseruat. prohibetur autem appellare coram

tumax. ex vera enim contumacia oritur duplex
 exceptio, scilicet declinatoria, & peremptoria:
 quas appellatus contumaci obijcere potest, vt
 pulchrè tradit Bald. in l. diffamari, C. de inge.
 manu. num. 7. cum gloss. in Clemen. vnica. de do-
 lo & contum. prohibentur etiam, homicida,
 veneficus, adulter, manifestam violentiam in-
 ferens, insignis latro, concitator seditionis,
 dux factionis, raptor virginum, si sint argu-
 mentis superati, testibus conuicti, &c. Et alij,
 quos notat Speculat. lib. 2. par. 3. §. quis possit,
 hoc titulo.

Quæ Materia?

Quoduis grauamen, tam in causa ciuili, quàm
 criminali. In criminalibus quidem, non tantùm
 condemnatus de crimine capitali, sed etiam qui-
 libet extraneus, etiam inuito condemnato, ad-
 mittitur ad appellandum, pro eo, per text. in l.
 non tantùm, ff. eod. & l. eos. §. super his, C. eod.
 Et hoc ratione humanitatis, cùm sit proximus:
 quia consors naturæ, c. charitas est, distinct. 2.
 de pœnitent. Excipiuntur casus in l. 2. & l. ad-
 dictos, C. de appellat. recip. Quotiens enim lex
 in facinorosos, ob manifesti criminis atrocita-
 tem, statim sententiam exequendam præcipit,
 toties appellationis beneficium denegatur, c. ei
 qui, §. sunt etiam, extr. eodem. Inueterata tamen
 per Germaniam consuetudine receptum est,
 in causis criminalibus illicitas esse appella-
 tiones: quam consuetudinem approbat etiam
 ordinatio Camerae, part. 2. titul. 28. expressè

prohibens, ne recipiantur causę criminales
 viam appellationis in Camera. Excipiuntur
 duo casus. Primò: nisi ex commutatione
 per gratiam facta, multa successit, in locum
 nę corporalis, à qua appelletur. Nam à
 appellari posse, crebriori calculo obtinuit,
 dit Mynsing. obseruat. 43. centur. 3. & obseruat.
 41. centur. 4. Secundò: nisi super nullitate
 criminalis agatur. Si enim in criminali causa
 principaliter à nullitate processus appellatur,
 que docere velit; vt quia non citatus, & in
 fus condemnatus, vel aliàs contra naturam
 tionem & æquitatem, aduersus ipsum
 sum fuerit, aut iudicatum; id ipsi pen
 dum est. Quod in reo accusato, vel in
 non etiam in accusatore, qui putet, accus
 null iter absolutum fuisse, procedit. Nisi
 ipsi ex processu vel sententia poena
 & corporalis immineret, notat. Mynsing.
 feruat. 42. centur. 4. Proinde in ciuilibus
 sis iure ciuili tantum à sententia diffini
 quæ post litis contestationem fertur, ap
 tio conceditur: non autem ab interlo
 ria; nisi vim habeat diffinitiuæ, vel tale
 men contineat, quod per appellationem
 nitiua reparari non possit, l. ante diffini
 C. quorum appellat. non recip. & Bartol.
 post sententiam, C. de senten. & interlocu
 prolixè in l. ante sententiam, num. 12. & num.
 ff. de appel. recip. Vbi tradit hanc regulam,
 quando per appellationem à diffinitiuâ non
 selt reparari grauamen perfectè, quin alle

præiudicium faciat, quòd tunc possit ab omni interlocutoria appellari, quod & vsus fori, & Camera ordinatio approbat, par. 2. titu. 29. §. 4. & titu. 28. §. fin. Mynsing. obseruat. 43. centur. 4. Et latius, quæ sint interlocutoria, à quibus appellatio conceditur? vide Bartol. in d. l. ante sententiam, & Guid. pap. decis. 75. cum Philip. Franc. in c. cum cessante, extr. de appellat. Sententiæ autem vim diffinitiuæ habentes, quomodò ab alijs discernantur, regulentur, & cognoscantur? vide Felin. in rub. extr. de re iudic. Hæ enim, non solum quo ad formam & effectum interponendæ appellationis, sed etiam, quo ad alios iuris effectus, veræ diffinitiuæ, per omnia, æquiparantur. Tales sunt: sententia competentia, absolutionis ab instantia, vel obseruatione iudicij, desertionis, reuocationis, attentatorum, de procedendo, vel non procedendo in causa, item, exceptionem peremptoriam obstare, vel non, probatum esse, vel non: & si quæ sunt similes. Licet enim sequatur & speretur aliquando aliqua diffinitiuæ: tamen hæ feruntur super eo, in quo pendet victoria causæ; differunt enim vel parant præiudicium super toto negotio, vel super aliquo fundamento principali & substantiali ipsius negotij, Mynsing. obseruat. 88. cent. 3. explicat etiam And. Geyl. obser. 130. lib. 1. pract. obseruat.

Denique, de iure Canonico à quolibet grauamine, & omni interlocutoria sententia, per quã alteruter litigatorum grauatur, etiam ante litis contestationem appellare permittitur, c. super eo, eod. Felin. ad rub. extr. de sentent. & re iudic.

486 ANALYS. IURIS PONTIFICII
num. 1. c. 1. & c. cum Romana, extr. eod. & c. non
ita, 2. q. 6. Quod tamen (vt dictum est) vsus fore,
ad obuiandum multorum malitijs & calumnijs
non probauit.

*Quæ Forma interponenda Appel-
lationis?*

Regularitèr, ab inferiore ad superiorem iu-
dicem, gradatim, nullo omisso medio, insti-
tuitur appellatio. Et hoc quidem, si sententia defi-
nitiva fuerit, à qua appellatur incontinenti, &
pud acta illius iudicis, à quo prouocatur, viva
voce, per verbum, Appello: ex interuallo vero,
vel in scriptis, intra decendium, c. ex parte, extr.
eod. Si autem interlocutoria, tantùm in scriptis,
grauaminibus nuncupatim insertis, intra decem
dies, à tempore latæ sententiæ computandos, c.
significauerunt, extr. de re iud. c. quod ad consi-
tationem, extr. de confir. vtili & inutili, c. bona
& c. anteriorum, 2. q. 6.

Iustificantur autem appellationum forma-
lia, ex requisitis appellationum. Requiritur
ad formam appellationis primò: Vt appellatio
gradatim fiat, non omisso medio: & hoc præsertim
iure ciuili, l. Imperatores, ff. de appellat. quod &
in terris imperij obseruatur, Ordinat. part.
titul. 29. §. 1. Non autem iure Canonico. volumus
enim Canones ad Summum Pontificem, omni-
bus medijs, posse appellari, c. Metropolitanum,
2. quæst. 7. & Imol. in d. l. Imperatores, c. ad Ro-
manam, 2. quæst. 6. & c. si duobus, extr. eodem.

Rationem illam assignant. Quia Pontifex est Ordinarius singulorum, c. cum nobis, extr. de elect. Imperator autem, qui, licet dominus mundi sit, l. deprecatio, ff. ad l. Rhod. de iact. & omnes prouinciæ sub eo sint, c. Adrianus, 63. distin. & omnes nationes, c. hoc si quis, 11. quæstio. 1. & omnes Principes, c. in apibus, 7. quæst. 1. excepto Rege Franciæ, c. per venerabilem, extr. qui filij sint leg. & omnia in eius potestate sint sita, c. quo iure, 8. distinct. & c. futuram, 12. quæstio. 1. non tamen patitur in præiudicium inferiorum Ordinariorum, & in damnum, & laborem inæstimabilem litigatorum, ad se, omissis medijs, appellari. Quod si fiat remittit appellentem ad iudicem competentem, l. Imperatores, ff. eodem. Licet enim Princeps legibus non adstringatur, viuere tamen secundum legem debet, c. propofuit, extr. de concess. præbend. tunc enim iura sua seruantur, quando ipse illis reuerentiam exhibet, c. iustum, distinct. 9. Duo tamen casus excipiuntur, quibus, omisso medio, ad Superiorem appellatio institui, iure ciuili permittitur. Primò: Si intermedius iudex palam & euidenter denegasset iustitiam, Mynsing. obseruat. 55. centu. 3. Secundò: Si medius iudex, ratione suspicionis ex communicationis, vel alterius cuiusdam impedimenti, sit inhabilis, Abb. & alij in c. dilecti, extr. de appell. Quod etiam probat Ordinatio Cameræ in 2. part. tit. 29. in princip. & notat Mynsing. obseruat. 66. centur. 1. His casibus exceptis, si ab ordinario iudice appelletur, appellatio

gradatim facienda est : nisi quòd Canones ad Papam, omisis medijs, appellari velint. Quid à Delegato appelletur? Et distinguitur. Aut delegatus est ad vniuersitatem causarum, vt est vicarius Episcopi, & Officialis, qui ordinarius censetur, tunc appellatur ad Archiepiscopum, ad quem ab Episcopo appellatur : quia vnum eodem consistorium censetur Officialis & Episcopi, c. Romana, extr. eod. Vel ad vnam causam, quæ aut à Principe, & tunc ad ipsum Principem appellatur, c. super quæstionum, extr. de offi. deleg. aut ab alio inferiore ordinario: & tunc etiam ad eundem ordinarium appellandum, c. cur speciali, extr. eod. Si verò à subdelegato Principis, putà, cum delegatus Principis subdelegatus subdistingue. Nam talis aut subdelegauit eam causam, & tunc tantum ad Principem appellatur. Aut aliquid de iurisdictione sibi retinuit: tunc, vel est remota appellatio in rescripto, tunc potest appellari ad Pontificem, sed ad Deputatum tantum, qui eum subdelegauit: & si fructu appellatio, non valebit, imò remittetur ad Deputatum. & est speciale hoc casu, vt, omisis medijs ad Papam appellari non possit, Specul. in summo tractemus, num. 3. hoc tit. si verò non sit remota appellatio, cõmuniter tenetur, quòd ad Deputatum, vel ad Papam, omisso delegato, appelletur. Speculat. d. loco.

Et sciendum, quòd à sententia Commissariorum Cæsaris, vigore ordinationis, part. 1. tit. 6. immediatè ad Cameram appellari possit. Non autem hoc obtinet in Commissarijs, qui ad instantiam partium, etiam priuatorum ho-

minum, per meram delegationem à Cæsare dati sunt: hic enim casus in ordinatione non est expressus: igitur dispositioni iuris communis relinquitur, l. si cum dotem, ff. sol. matrim. Iuris autem est, quod à Delegato ad delegantem, vel eius successorem, in officio, appellandum sit, l. Papinianus, §. hæc si appellatio, C. de appellat. Salicetus, num. 4. l. vnica, C. qui pro sua iurisdic. & c. super quæstionum, §. porrò, & §. fin. cum glos. ibidem, extr. de offi. deleg. Tali igitur casu appellatio ad Imperatorem, tanquam delegantem, deuoluitur, Andr. Geyl, obseruat. 121. lib. 1. pract. obseruat.

Secundò requiritur, vt, si appellatio à sententia diffinitiuâ interponatur, viua voce incontinenti, vel intra decem dies, absque vlla necessitate exprimendæ iustæ causæ in scriptis: Si verò ab interlocutoria, intra decendum in scriptis, grauaminibus nuncupatim insertis, appelletur, l. 2. ff. eod. Bart. & Ang. in l. litigatoribus, C. eod. Diuersitatis ratio est. Quia, ab interlocutorijs, iure ciuili non appellatur, nisi iusta appellandi causa subsit, quæ in instrumento appellationis per Notarium confecto in specie exprimi debet, vt iudex ad quem, statim dignoscere possit, iusta nec ne? sit appellatio interposita, c. cordi nobis, de appell. in 6. Clem. appellanti, eod. tit. Huius ratio est. Quia in interlocutorijs appellatio ex prioribus, siue iisdem actis, vel causis iustificari debet, glos. in c. cum in ecclesia, & c. vt debitus, ext. eod. Regula enim & beneficium l. per hanc, ff. de temp. appell. scilicet: Non deducta deducam: non probata probabo; non habet lo-

490 ANALYS. IURIS PONTIFICII
cum in simplici interlocutoria, d. c. cordi, & Bar-
tol. in d. l. per hanc. Appellatio autem à diffinitiu-
ua, ex alijs etiam, quàm quæ instrumento infer-
ta sunt, argumentis, rectè approbatur, Bart. in
l. si mater, §. fin. ff. de execut. rei iud. Quod
tamen consuetudine receptum sit, vt viua vo-
ce ab interlocutoria appellari possit, hæc, quæ
si iuri ciuili consentanea, valet, Angel. consil.
267. Est enim sollemnitas appellandi iuris pon-
tificii. ac proinde contrario iure, putà consue-
tudine, vel statuto tolli potest, quod etiam Ca-
mera approbat, tradit Andr. Geyl, obser. 110.
lib. 1. pract. obser. Sed, an interlocutoria
diffinitiuæ habens, diffinitiuam, vel interlocu-
toriam simplicem irreparabile damnum con-
tinentem, in hoc sequatur? Et suprà traditum
est, ipsam non tantùm quò ad formam, sed et-
iam, quò ad iuris effectus diffinitiuè compari-
ri: paria enim sunt, diffinitiuam sententiam
esse, & habere vim diffinitiuæ, gloss. in c. de
elect. in 6. & Alex. consil. 182. num. 1. volum.
6. Quemadmodùm igitur à diffinitiuâ incon-
tinenti, viua voce, ex interuallo verò in scri-
ptis, sine expressione grauaminum, appellari de-
bet: ita quoque, ab interlocutoria vim diffini-
tiuæ habente, appellari potest, tradit. Franc. in
d. c. non solùm, num. 3. & d. c. vt debitus, num. 1.
& ordinat. Par. 2. tit. 29. §. 3. Præterea, sicut diffi-
nitua reuocari non potest: ita nec interlocuto-
ria habens vim diffinitiuæ, ita gloss. in d. c. fin. de
elect. in 6. & c.

Requiritur igitur tertio, vt si ab interlocu-
toria simplici appelle tur, instrumento appellatio-
nis

nis iusta causa 'grauaminis, vel illati, vel comi-
nati exprimatur, c. vt debitus, & c. interposita,
extr. eod. Nam ad iustificandam appellationem
huiusmodi grauaminis deductio iure ciuili fie-
ri debet, quod in diffinitiuâ reparari non pos-
sit, iuxta l. ante sententiâ, vbi Salicet. & Dd. C.
quando appell. non recip. Licet Canones in gra-
uamine multum non discernant, cum à quouis
appellari possit, c. 1. & c. cum sit Romana, extr. eo.

Quartum requisitum est, vt appellationis in-
strumentum per publicum Notarium recte sit confe-
ctum. Cuius rectitudo consistit in forma & ma-
teria. Forma instrumenti appellationis est, vt
contineat nomen eius, qui appellat, nomen eo-
rum, aduersus quos appellatur, & nomen iu-
dicis ad quem: denique à qua cuiusve iudicis
sententia, l. 1. ff. eod. Materia consideratur in
deductione grauaminis, vel simpliciter inter-
positæ appellationis, quæ schedula appellatio-
nis continetur: debetq; illa schedula instru-
mento Notarij inseri: nec sufficit attestatio
Notarij in instrumento appellationis coram
eo factæ, sine insertione schedulæ, Mynsing.
obseruat. 45. centu. 4. Spectat & hoc ad Mate-
riam ex qua, quod ex constitutione Diui Im-
peratoris Maximiliani I. Anno 1512. in Comi-
tibus Coloniensibus promulgata, instrumenta
Notariorum ex membrana confici debent, non
ex papyro, nisi aliter consuetudine receptum
sit, vt notat Andr. Geyl obseruat. 119. lib. 1.
pract. obserat. & Mynsing. obser. 80. cent. 1. Pa-
nor. in c. cum dilecti, extr. de confirmatione v-
tuli & inutili.

Quin.

Quintò requiritur obseruatio fataliū. Quæ in quadruplici sunt differentia: quædam enim ad interponendam appellationem: quædam ad discedendum à iudice aquo: quædam ad præsentandam appellationē coram iudice ad quem quædam ad prosequendam appellationem, spectant. Fatalia interponendæ appellationis decem dierum à tempore sententiæ latæ computandorum spatio continentur, vniformiter, & nihil hoc tempus decendij locum habet in omni appellatione, siue ab actu iudiciali, siue extraiudiciali interposita sit, per c. cōcertationi antiquæ, eod. lib. 6. Curritq; (etiam non obstante commisso, aut pacto partium,) à tempore latæ sententiæ, facta computatione, de momento ad momentum, auth. hodiè, C. eo. & c. quò ad consultationem, ext. de re iud. Consultum igitur traditur, vt Notarius in instrumento appellationis apponat, non solùm diem, sed etiam horam diei appellationis, ad hoc, vt ritè cognoscant, an decendium effluxum sit. Nam prima dies appellationis nō computatur tota, sed momentum, hora, & punctus, illius diei, qui ad decimum diem eiusdem puncti referri debet. Vnde dicitur re potest, quòd decima dies in vndecimam determinat, Felin. d. c. quò ad consultationem, num. 26. & docet Andr. Geyl obser. 139. lib. 1. pract. obser. Debetq; tempus interpositæ appellationis accuratè notari: quia interposita appellatione præsumitur facta, nisi probetur, nec possit iudex appellationis procedere & inhibere, priusquam de hoc ei fides fiat, in tantum, vt si processerit & sententiam tulerit, non probato appellatione.

lationis interpositæ decendi o, si postea, post decimum diem, appellatum esse, compertum fiat, sententia pronunciata nullius sit momenti. Et est ratio. Quia deficit iurisdictio, propter desertionem, Clem. si appellationem, de appell. & notat Mynsing. obser. 11. cent. 3. Felinus tamen, in d. c. quò ad consultationem, ad hoc, vt currat tempus decendij, duo necessaria esse tradit: 1. Quòd victus sciat, sententiam esse latam. 2. Vt sciat contra se, & ad suum præiudicium, esse prolatam. Est enim illud tempus à principio vtile, & in progressu continuum: vnde non currit, nisi à tempore scientiæ, d. c. concertationi, & d. a. then. hodiè. idq; etiam in hærede appellantis obtinet: quia hæredi non currit tempus interponendæ, vel prosequendæ appellacionis, nisi à die notitiæ, siue defunctus appellauerit, siue ante appellationem in fata concesserit, per text. in l. fin. C. si penden. appell. Quæ tamen ita intelligenda sunt, si dominus procuratorem apud acta non habuerit, aliàs procurator apud acta tam ab interlocutoria, quàm diffinitiuâ appellare tenetur, l. inuitus, C. de procurat. & ibi glos. Aut saltem intra decendiũ domino nõ solùm ignorant, sed etiam scienti denunciare debet, sententiam contra ipsum latam, text. in c. non iniuste, extr. de procur. glos. & Panor. ibidem, alterutrum si factum non sit, sententia transit in rem iudicatam, & negligentia procuratoris nocet domino, si sit soluendo: sin minus consulitur ei beneficio restitutionis in integrum, Bald. in l. ab eo, num. 6. C. quomodo & quando, & c. & Andr. Geyl, obser. 45. lib. 1. pract. obser. Fatalia, ad

rece-

recedendum à iudice, a quo consumuntur tri-
 ginta dierū spacio, quo appellans à iudice aquo
 apostolos petere tenetur. Iure enim communi
 non petēs apostolos, intra triginta dies à tempo-
 re latæ sentētię numerandos, appellationem de-
 ferit, c. ab eo, de appell. lib. 6. Bart. in l. eos, §. apo-
 stolos, C. eod. & est tex. in Clem. 2. eod. tit. Sum-
 hi dies continui, per glos. in c. non solum, ven-
 dicendum, de appell. lib. 6. Petendi igitur sum-
 non semel, sed instanter, & sepius, c. quamuis, in
 Clem. de appell. & si iudex eos non det, de dili-
 gentia protestandum est. Quòd si autem appel-
 lans apostolos petere neglexerit, vel in termino
 quem ei iudex eorum accipiendorum constitue-
 tuerit, non comparuerit, appellationi renun-
 ciasse videtur, d. Clem. quamuis, nisi iustum im-
 pedimentum doceatur. Verùm ex nouella ordi-
 natione Camerae Imperialis in 2. par. tit. 30. apo-
 stolorum requisitio prorsus necessaria non est,
 sed relinquitur arbitrio appellatis, num eos pe-
 tere velit, Mynsing. obser. 84. cent. 1. & obser. 100.
 cent. 4. Tempus presentandæ appellationis, ex-
 citur terminus legis vel hominis, in tra quem, si
 pars condemnata, corà iudice ad quem appella-
 tionem non presentet, vel compareat, pro senten-
 tentia transit in rem iudicatam, tex. est in c. per-
 sonas, ext. eo. & glos. in l. presentens, C. de appell. &
 c. sapè, ext. de appel. Et dicitur vel terminus le-
 gis, quia lex, vel statutum, certum presentandæ
 appellationis tempus præscribit, vel hominis,
 quod iudex personæ, causæq; circūstantijs per-
 pèsis statuit: vterq; est eiusdē effectus, nisi quòd
 terminus legis à iudice aquo minui, nò pro-
 gari,

gari, possit, c. ad hęc quoniam, ext. eod. gl. in d. c. cum sit Romana: hominis verò ab ipso iudice a quo intra tempus à se præscriptū rectè prorogatur, Franc. in c. personas, ext. eo. Hoc tamē And. Geyl obser. 140. lib. 1. pract. obser. ita accipiendū putat, vt prorogatio hominis, nō extēdatur, vltra terminū legis, idq; ex ordinatione Camera, quo appellantibus sex menses ad introducendā appellationē conceduntur, perspicuū esse dicit, tit. 30. §. 1. & §. 5. par. 2. Terminus enim ordinatis est legis, seu iuris, quia à lege Imperij statutus, intra illū (si à iudice à quo nō sit breuior assignatus, quod fieri potest) citatio in Camera extrahi, & ante eius finē reproduci debet, id nisi fiat, appellatio deserta efficitur, & super desertione ex officio pronūciatur. Et notandū, quòd huiusmodi fatalia præsentādæ vel introducendæ appellationis, non à die latæ sententiæ, sed à tempore interpositæ appellationis currere incipiant, possintq; cōpromisso, vel expresso partiū cōsensu prorogari, auth. ei qui, C. eod. auth. si tamen, C. de temp. appell. Clem. sicut, eod. & Clem. quamdiū, eod. Deniq; fatalia prosequendę appellationis, sunt anni spaciū de iure cōmuni, & ex iusta & legitima causa bienniū, à tēpore interpositę appellationis numerandū, intra quod, nisi prosequatur appellās appellationē iudicialē, vel extraiudicialē, siue ab interlocutoria, siue diffinitiuā institutā, appellatio pronūciatur deserta, & per remissionem causæ ad iudicē, à quo sentētia prior confirmatur, & legitimū sortitur effectum, auth. ei qui, C. de temp. appell. Notat tamen And. Geyl obser. 141. lib. 1. pract. obser. in iudi-

iudicio Camerae Imperialis regulariter facta
 appellationis prosequenda, propter causarum
 multitudinem, non currere, sed tantum facta
 interponenda & introducenda appellatione
 si tamen huiusmodi tempora prosequenda
 appellationis, coram inferioribus iudicibus
 sint seruata, appellatione in Camera, tanquam
 desertam, non recipi, sed ad iudicem a quo
 executione remitti; iudicari enim in Camera
 secundum ius commune, etiam quod ad solennitates
 coram iudicibus inferioribus non factas:
 tamen ubique ferè locorum in iudiciis
 fatalium nulla habeatur ratio.

Sextò: requiritur, ut causa talis sit, ut
 appellationis viam ad Superiorem deuo-
 lit, non ex minimis, in quibus, ob malitiam
 uersarij, & inanem sumptuum faciendorum
 rationem, appellatio prohibetur, arg. c. de
 priorum, 2. quæst. 6. In Camera autem Impe-
 riali appellationes non recipiuntur, si summa
 appellationis sit infra 50. florenos Rhemenis,
 disponente ordinatione, tit. 28. §. 4. par. 1.
 summa postea in Comitibus Spirensibus
 1570. fol. 19. ad 150. florenos extensa
 obtinet in summis priuilegiarum, de nouo
 lando, statibus & ciuitatibus concessorum
 appellatio non deuoletur ad Camera, si
 ma non sit priuilegio conformis, d. tit. 2.
 in si. Nec appellatur in causa criminale, ubi
 ctum notorium vertitur, ut notatur in l. 1.
 quorum appellat. non recip. Ratio. Quia appella-
 tio non debet esse iniquitatis præsidium, c. 1.
 si Romana, extr. de appellat. vel si res dilata

item non patitur, putà, ne testamentum aperiat-
tur, vel, ne scriptus hæres in possessionem mit-
tatur, vel, ne frumentum in subsidium militiæ
transmittatur, &c.

Septimò: vt appellans talis sit, quòd appella-
re possit: non contumax, vel is, quem perpetua
lex, ob scelus, vel notorium delictū, statim pro-
meritis pœnis subiici iubet, vt suprà.

Octauò requiritur: vt iudex à quo appella-
tur, inferior sit, à quo appellari possit: vt sunt
tam Ordinarij, quàm delegati, 2. quæst. 6. c. secun-
dò requiris, & c. Romana, iuncto, c. cum fit Ro-
mana, extr. eod. A principe igitur, id est, à Papa,
vel Imperatore, non appellatur, d. c. anteriorū,
2. quæst. 6. c. cuncta, & c. per principalē, 11. quæst.
3. Neque à præfecto prætorio, l. 1. C. de sentent.
præfect. prætor. Neque à sententia arbitri, ad
quem, per compromissum itum est, c. omnis op-
pressus, 2. quæst. 6. l. episcopale, C. de episcopali
aud. vel à iudicibus, quos communis partiū
consensus elegit, c. à iudicibus, 2. quæst. 6.

*Quis finis interponendæ Appella-
tionis?*

Vt non deducta & probata deducatur & pro-
bentur, l. per hanc, C. de temp. appel. l. eos, §. 1. C.
eod. Nō autem instituitur appellatio, vt aduer-
sarius multis sumptibus diu multumq; vexetur,
§. 1. auth. de ijs qui ingred. ad appel. Quia ap-
pellationis beneficium, non ad defensionē ini-
quitatis, sed ad præsidium innocentix institu-
tum est, tex. in c. ctim speciali, §. porrò, ext. de ap-
pel. & c. ad nostram, vbi glos. eod. tit. Finis etiam

Li

appel=

appellationis interpositę proprius est, vt iudicium imperitia, & sententię iniquitas corrigatur, licet ipso facto comperiatur, nonnunquam benę latas sententijs per appellationem in peius reformari, vt ait Vlpianus in l. 1. ff. eod.

Qui Effectus?

Primus effectus est. Quod appellatio causam reducit ad tempus litis contestatę. Quare exceptiones peremptorię, quę non ad impediendę litis ingressum, sed in vim peremptoriarũ, post litis contestationem, opponuntur, in causa appellationis rectę proponuntur: non autem illę, quę ante litem contestatam proponi necesse est, vt dilatorię, Alc. in l. 3. C. de eden. eadem ratione, & articulos novos proponere, non tamen prioribus directõ contrarios, probationesquę vt in priori instantia facere, & non allegata allegare, non probata probare licet, Clem. fin. de testi. c. quoniam, extr. vt lite non contest. Articulus enim in prima instantia omissus, in causa appellationis redintegrari, & probari potest; dummodo nouus ille articulus à veteribus dependeat, & talis sit, in quo sententiã, à qua, faceret præiudiciũ, & pareret exceptionẽ rei iudicatę, Bart. & Alb. in l. per hanc, C. de temp. appellat. & Ornat. par. 3. tit. 33. §. 1. & §. 3.

Alter effectus est. Quod, secundum communem Doctorum opinionem, appellatio, quo ad præsentem causę statum, planę extinguat pronunciatum, licet quo ad futurum statum, & litis exitum suspendat tantum, per tex. in l. 1. §. ff. ad S. C. Turpilli. & gloss. in . venientes, extr. de

de iureiurando, Felin. in c. pastoralis, num. 14. extr. de off. deleg. Cùm igitur per appellationē interpositam suspendatur sententia, ea pendente, nihil innouari, sed omnia in eo statu, quo tēpore interpositæ appellationis erant, permanere debent, ita vt si à diffinitiuâ sententia vel interlocutoria vim diffinitiuâ habente appellatū fit, iudex appellationis statim cum citatione inhibitionem decernere possit. Non autem, si ab interlocutoria simplici, appellabili tamen. Et ratio est. Quia ei de veritate grauaminis primū constare oportet, vtrū causa sit deuoluta nec ne? quando enim cognoscit: an appellatio sit recipienda? an causa sit deuoluta? inhibere non debet, Henning. in sua pract. par. 3. tit. 30. Dd. in c. non solūm, & c. Romana, eo, in 6. Quæ ratio cessat, quando à diffinitiuâ, vel interlocutoria diffinitiuâ vim habente appellatur. Quia appellatio à diffinitiuâ, vel interlocutoria vim diffinitiuâ habente (vt in primo effectu dixi) statim deuoluit causam ad iudicē appellationis, & reducit ad eum statum, in quo erat causa principalis, post litis contestationem, per text. in l. ita demum, & ibidem Bart. & Bald. C. de procur. Marant. distinct. 6. num. 16. An autem iudex appellationis innouata ante inhibitionem reuocare possit? Et pari ferè distinctione explicat hanc questionem, Bonifacius VIII. c. non solūm, de appellat. in 6. inquit: Non solūm innouata post appellationem à diffinitiuâ sententia interiectam, debent semper (exceptis casibus, in quibus iura post sententiam prohibent appellare) ante omnia, per appellationis

iudicem penitus reuocari: sed etiam ea omnia, quæ medio tempore inter sententiam & appellationem (quæ postmodum intra decendum interponitur ab eadē) cōtingit innouari: ac si post appellationem eandem innouata fuissent. Si vero ante diffinitiuam ab interlocutoria appellatum fit, illa quæ post appellationem interposita ante diffinitiuam sententiam innouantur, donec appellationis causam veram esse constiterit per iudicem appellationis (postquam sibi constiterit per appellationem emissam, ex probabili causa fore ad se negotium deuolutum) inhibeat canonicè iudici (à quo appellatum extitit) ne procedat: tunc enim quicquid post inhibitionem huiusmodi fuerit innouatum (licet causa eadem nō sit vera) per eundem appellationis iudicem, ante omnia, in statum pristinum reducendum est, & traditur in c. ex parte, ext. eo. Notat etiam Specul. §. nouissimè, num. 7. eod. tit. c. 16. quibus, pendente appellatione, innouatio permittitur. Quos ibi videre licet.

Tertius effectus est. Quod appellans, per appellationem interpositam, statim eximatur à iurisdictione iudicis à quo, censeturque iudex incompetens, potissimum si appellationi interpositæ detulerit. Nam is iudex deferendo appellationi iurisdictionē quodammodo à se abdicat, c. cum appellationibus, de appellat. in 6. transfertque eam, super quo appellatum est, ad eum, ad quem fertur, appellatum esse, c. pastoralis, extr. eod. c. per tuas, extr. de sent. excom. & c. ad reprimendam, extr. de offic. ord. Quod tamen non ita accipiendum est, quod per hoc

(iudi-

iudici à quo iurisdictione in appellan-
 tem penitus adimatur. Cum etiamnum appellan-
 tem, si delinquat, notorie punire, & appellationem pro-
 priam prosequi negligentem distringere possit,
 c. reprehensibilis, c. consuluit, & c. proposuit,
 ext. eod. Siquidem, aut appellans à prosequuti-
 one appellationis desistit, & appellato in ex-
 pensas legitimas condemnatur, d. c. reprehensi-
 bilis, ext. eod. Aut appellatus non prosequitur
 appellationem, & contra eum, vt contumacem,
 proceditur, c. sæpè contingit, ext. eod. Aut vter-
 que prosequutionem appellationis negligit:
 quo casu prioris iudicis sententia, cui litigato-
 res postea parere tenentur, ob desertionem ap-
 pellationis interpositam, in rem iudicatum trãsit,
 d. c. reprehensibilis. Ne tamen quis, prætex-
 tu grauaminis nullibi existentis, à iusta senten-
 tia, temerè appellare audeat, iure ciuili pœna
 50. librarum auri, cum existimationis iactura
 in temerè prouocantes statuta est, l. eos, C. eod.
 l. à proconsulibus, C. eod. & l. 5. C. quorum
 appellat. non recip. Sed hæc pœna, cum quo-
 rundam appellantium facultatibus par non sit,
 & ex consequenti: iuxta illud: (Qui non ha-
 bet in ære, luat in corpore) in corporalem pœ-
 nam transmutetur, per Canones mitigata est.
 Nam appellantium temeritatem expensarum
 solummodò damno puniunt, d. c. reprehensi-
 bilis, ext. eod. c. 1. de elect. in 6. Abb. in c. inter cæ-
 tera, ext. de appell. Quod ita intelligendum est,
 si de temeritate appellantis indubitato constet.
 appellans enim, qui in prima instãtia obtinuit,
 etiamsi in appellationis causa succumbit, non

tamen est in expensis condemnandus. quod in procedit, si ex nouis probationibus & actibus succumbat: secus si ex eisdem, seu prioribus actibus, iuxta glos. in c. ignorantia, de regu. iur. in d. Imol. & Hostiens. in c. finē litibus, extr. de dolo & cōtu. & tradit Mynsing. obseruat. 89. cētū.

Quæ Affinia?

Recusatio, relatio, in integrum restitutio, supplicatio, reuissio.

Quid est Recusatio?

Alterum membrum huius tituli est: de Recusationibus. parificantur enim recusatio & appellatio, c. super, extr. eod. Et sicuti per appellationem receditur ab audientia iudicis, ita etiam per recusationem, c. secundò requiris, extr. eod. & c. quòd suspecti, 3. q. 5. Est autem recusatio, vt definit Speculator in §. recusatio, tit. de recusat. iurisdictionis vel audientia, causa suspicionis, proposita declinatio, c. quòd suspecti, 3. q. 5. & c. suspicionis, extr. de off. deleg.

Quæ causa Efficiens?

Ipsa lex, quæ non vult iustitiam à personis suspectis administrari, magno partis detrimento, l. apertissimi, C. de iudicijs.

Quod Obiectum?

Iudex ordinarius, & Delegatus. Quia iure Canonico, tam Ordinarius, quàm Delegatus, ob suspicionem, recusari possunt. De Ordinario patet ex c. si quis contra, extr. de foro comp. c. placuit, 2. quest. 6. c. peruenit, 11. q. 1. & c. cūm specialis, extr. de appellat. De Delegato autem expressum

pressum est in c. suspicionis, extr. de off. deleg. & c. postremo, extr. de appellat. nisi sit datus ad petitionem partis. Quia is, qui ipsum petijt, nequit eum recusare, c. inducie, §. offeratur, 3. quæst. 3. & c. cum olim, extr. de off. deleg. nisi ex noua causa suspicio oriatur, c. infinuantem, extr. de off. deleg. Iure autem ciuili tantum Delegatus, non autem Ordinarius regulariter recusari potest: ad eum effectum, vt remoueatut tanquam suspectus: sed si aliqua suspicionis subfit causa, adiunctus ei dandus est, cōmuniter Dd. in auth. si verò contigerit, C. de iud. & gloss. in l. apertissimi, C. de iud.

Quæ Forma?

Vt, ante litis contestationem, intra tempus deliberationis: scilicet, viginti dierum, libellus recusationis, in quo sufficiens suspicionis causa scripta sit, iudici ordinario, vel Delegato, porrigatur, eliganturq; per litigatores arbitri, qui de suspicionis causa cognoscant, qua coram arbitris probata, negotium cuidam personæ idonee decidendum committatur, vel non probata ad iudicem recusatum remittatur, c. cum speciali, extr. eod. & l. fin. C. de iud. Primò enim requiritur, vt recusationis exceptio in scriptis proponatur, ante litis contestationem, tam iure ciuili, vt in dict. l. apertissimi, quàm iure Canonico, vt in c. inter monasterium, extr. de re iudic. Est enim illa exceptio dilatoria, ergo ante litem contestatam obijcienda, imò ante omnes dilaciones. Quia si opponitur alia dilatoria, censetur prouocari iudex, vt super ea pronunciet,

nunciet, & sic inducitur consensus in iudicem
 ut non possit recusari postea, Lanfran. in c. quo-
 niam, extr. de probat. Quod ita procedit, nisi
 ex noua causa, post litis contestationem, suspi-
 cio oriatur, ob quam exceptio recusatoria op-
 ponenda foret, c. insinuantem, extr. de offic. de
 leg. tunc enim, in quacunque parte litis, obijci
 poterit, etiam post conclusionem causæ, si post
 superuenit, iuxta Feli. in d. c. insinuantem. Qu-
 casu, is, qui, ob suspensionem, iudicem, quem an-
 tea approbasse videtur, recusare contendit, in-
 rursurandi religione affirmare tenetur, eam de
 nouo ad eius notitiam peruenisse, c. pasto-
 ris, extr. de except. Nam & in Camera, post li-
 tis contestationem, recipiendam talem recu-
 sationis exceptionem non esse, communi suffra-
 gio obtinuit, nisi notoriè & euidenter contra
 iudici, eam de nouo superuenisse, Myning.
 obseruat. 59. cent. 4. Secundò requiritur, ut re-
 cusatio non verbis, sed scripto fiat. Quia hu-
 iusmodi recusatio interlocutoriæ comparatur,
 à qua in scriptis appellandum est, ita tenet An-
 gel. Fulg. & Salic. in l. fin. C. de iud. debet re-
 cusationis libellus, iudici præsentari exhiberi,
 d. l. apertissimi, C. de iudic. in verb. libello
 recusationis porrecto. Cuius forma est, ut con-
 tineat: quis, quem, in qua causa, quare reco-
 sat, & nomen arbitri, qui ad cognoscendam su-
 spicionis causam eligitur, Specula. in §. quali-
 ter autem, hoc tit. Tertiò requiritur, de iu-
 re Canonico, ut causa suspensionis iuxta libello
 recusatorio inseratur, quæ coram arbitris postea
 electis probetur. Causæ iustæ sunt: quia iudex,
 mar-

maritus, pater, vel patronus aduersarij est, pecunia interueniente corruptus, nimis fauens propter propinquitatem, inimicus, quia recusantē priuato vel euidenti odio prosequitur, vel quia fuit aduocatus vel procurator eiusdem causæ, vel quia est imperitus iuris, vel habet assessorem suspectum, Hostiens. in §. quæ sint iustæ causæ, de offi. deleg. & §. ex quibus causis, tit. de recusat. & Specul. §. causa recusationis, de recusat. Illud singulariter notandū, q̄ omnes causæ, q̄ repellūt testē, tanq̄ suspectū, multō magis iudicem repellunt: imō minor suspicio sufficit in iudice, q̄ teste, quia facilius est, alium inuenire iudicē q̄ alium testem: & quandoq; victoria totius causæ in unico teste, propter alia quædam adminicula, consistit, gloss. in c. cūm R. Canonicus, extr. de offi. delegati. Quartō requiritur, de iure Canonico, vt à litigatoribus, arbitri, qui de causa suspicionis cognoscant eligantur, qua probata, causa principalis alij iudici committatur, vel nō probata ad iudicem recusatum, remittatur, c. cūm speciali, & c. secundō requiris, extr. eod. Sic enim ait Innocen. III. in c. cūm speciali, extr. eod. Cūm aliquis iudicem proponit se habere suspectum, suspicionis causam coram eodem allegare tenetur. Sed partes, vt in aliquos non valde remotos conueniant, per eundem iudicem debent cogi: coram quibus si causa suspicionis intra terminum competentem probata non fuerit, tunc demum autoritate sua iudex vtetur. Quōd si coram ipsis causa suspicionis probata fuerit, causæ cognitioni superfedere tenebitur recusatus, & de recusatoris cōsensu, vel negotium alicui idoneæ

neæ personæ decidendum committit, vel
Superiorem remittit. Sed ius ciuile hos duos
postremos effectus non approbat. Eo enim in
causa suspicionis in libello recusationis expro-
menda non est, sed sufficit suspicionis allegatio
in genere secundum formulam recusandi, quæ
tradit glos. in d. l. apertissimi, in verbo, libello
quam sequitur Bal. ibidem num. 7. Iason. §. Sal.
alij. Sufficit igitur, dicere, se habere iudicem
suspectum; licet iuramentum præstare teneatur
recusans, se non calumniandi animo recusare.
Nam hoc iuramentum loco probationis est,
cùm quilibet præsumatur memor esse iudicis
sux, & proinde arbitri à partibus electi, secun-
dum ius ciuile, omisso articulo suspicionis, in
causa principali cognoscunt; quia cùm causa li-
bello non sit inferenda, ex consequenti nec pro-
banda est, d. l. fin. C. de iud. prout tenet etiam
Ang. in d. l. apertissimi, & Bal. in l. 1. §. 1. ff. de iur.
appell. non licet. In hoc tamen quid consuetudi-
ne obseruetur attendendum est, vt tradit Nyn-
sing. obser. 63. cen. 3. & Andr. Geyl, &c.

Quis Finis?

Vt iudex, ob suspensionem, remoueat. In
ipsa nanque ratio dictat, vt ait Cælestinus
spectos & inimicos iudices esse nõ debere, d. l.
eundò requiris, extr. eod.

Quis Effectus?

Primus est. Quòd eo ipso, quòd iusta suspi-
cionis causa proponitur recusati iudicis iuris-
dictio sit suspensa, c. super eo, extr. eod. Alter
est

effectus est. Quòd, probata causa suspicionis, intantum expiret, & extingatur recusati iurisdicção, vt in causa principali procedere non possit, &, si ad vltiora processerit, processus sit ipso iure nullus, d. c. secundò requiris, extr. eod. An autem hoc casu arbitri in causa principali procedant, vel alij iudices sint eligendi? Et distinguitur inter ius ciuile & Canonicum. Nam iure ciuili, arbiter de cognoscenda suspicionem electus, in recusati iudicis delegati (iure enim ciuili Ordinarius propriè non recusatur) locum succedit, & tanquam delegatus ab eo, qui recusatum delegauerit de causa principali post factam suspicionis probationem cognoscit, d. l. apertissimi, & arg. c. dispendia, ext. de rescrip. sicut cum pronunciat, quod appellatio ab interlocutoria sit iusta: quia tunc deuoluitur negotium principale ad iudicem appellationis: appellationibus enim ab interlocutorijs recusationes iure ciuili comparantur, Cast. in d. l. apertissimi. Verum iure Canonico, arbitri tantum de causa suspicionis cognoscunt. Qua probata, iudex recusatus, potest de recusatoris assensu committere personæ neutri parti suspectæ causam: seu cogere partes ad eligendum arbitros, quibus ipse vices suas committat ac deleet, & hi tanquam delegati eius vice de principali causa cognoscant, vel causam ad Superiorem remittere potest, d. c. cum speciali, ext. eod. c. cum te, extr. de off. dele. c. peruenit, 11, q. 1, & c. placuit, 2. quæst. 6.

Quid

Quid Relatio?

Relationis tractatio ad tertiam huius tituli partem spectat: conuenit cum appellatione in effectum. Quod sicuti instituta appellatione, ita etiam facta relatione ad Superiorem, nihil inuari debet. Et dicitur relatio, iudicis de iure dubitantis ad Principem missa consultatio, c. in masti, extr. eod. & c. si quid in ecclesia, 2. q. 7.

Quæ causa Efficiens?

Iudex competens, qui, ob difficultatem, vel ambiguitatem iuris, de causa dubitat. Nam in dubiorum perplexitate non est recepta relatio, l. 1. & l. 2. C. de relat.

Quæ Materia?

Ipsium ius, non autem factum, tam in causa ciuili, quàm criminali, auth. collat. 6. de iud. §. fin. & l. eum, ff. de iudic. Relatio enim locum habet: 1. Vbi in controuerso casu nullum ius est expressum. 2. Vbi quidem expressum est, sed de eius intellectu dubitetur, propter diuersas interpretum sententias. 3. Vbi tanta est iurium contrarietas, ob quam iudex in diuersas sententias anceps distrahatur, c. pastoralis, extr. de beneficiis. c. literas, extr. de restit. spol.

Quæ Forma?

Formam ponit Speculator in §. qualiter, titulus de relationibus, & Impp. Theodo. & Valent. in l. fin. C. de precibus Imperatori offerendis: scilicet ut iudex ante sententiam definitiuam, examinato diligenter articulo, super quo fieri debet relatio

latio, partibus præsentib. dicat, se super ea dubitare, & velle Principẽ cõsulere: demũ cõficiat libellũ Principi mittendũ, in quo cõtineatur processus, corã eo habitus, & dubitationis articulus, rationesq; partium, & iura quæ ipsum perplexũ reddant. Quo facto, ipsum consultationis exemplum partibus legendum, vel edendum, vt si fortẽ relatio minũs plena videatur, vel aliter scriptum, quàm actum sit, opponere suas rationes, & refutatorios libellos Principi offerre possint, cùm interl, extr. de elect. Tunc enim relationibus plena fides & veritas inest, cùm vel allegationibus partes repelluntur, vel partium approbantur assensu, l. 1. & l. 2. C. de relat.

Quis Finis?

Vt, ambiguitate iuris, per Superiorem declarata, iudex rectẽ quæstionem definire, & sententiam iuri & æquitati consentaneam ferre sciat, d. c. intimasti, extr. de appellat.

Quis Effectus Relationis?

Effectus relationis est, vt causa, vel etiam consultatione pendente, nihil debeat innouari, vel de causæ meritis inquire, vel aliquid fieri, aliàs irritum id habetur, c. licet, extr. de off. leg. c. bona, 2. ext. de post. prælat. c. nomen, 2. q. 1. & c. denique, 6. q. 3. Notandum etiam. Quamuis relatio fuerit per iudicem approbata, tamen, priusquã facta sit, potest ea commissa de partium consensu in causa procedi, c. significantibus, extr. de off. deleg.

Quid

Quid est Supplicatio?

Sicut appellatio ad corrigendam Inferioris sententiam interponitur: ita supplicatio ad mitigandam sententiæ severitatem, illorum, à quibus propter dignitatis sublimitatem appellari non licet, fieri contingat. Est autem supplicatio nihil aliud, quàm veniæ proprii erroris petitio, vel ipsius Superioris benignitatis imploratio, præfetti, ff. de minor.

Quæ causa Efficiens?

Est lex ipsa, permittens in certis casibus Principi preces offerre, tot. tit. C. de precibus Imp. off. & tit. C. vt lite penden. vel post prouoca.

Quod Obiectum?

Sententia, à qua appellatio non conceditur, est sententia Præfetti prætorio, Imperatoris vel Papæ, c. ex literis, extr. de restitut. in integrum, de c. cū causam, extr. de re iud. Aliàs .n. lite pendente, vel post prouocationem, aut diffinitiuam sententiam nemini licet supplicare, d. tit. vt lite pendente, & c. Nisi vel actorum communium, vel pronūciationis editio denegetur, l. supplicare, d. tit. vt lite pendente. An autem possit supplicare ad Episcopum à sententiâ Vicarij? Et quidem potest, supplicatione largè sumpta, vt scilicet comprehendat beneficium restitutionis in integrum; quod conceditur minori, vel maiori, ex causa, nam cum ipse Vicarius Episcopi possit aduersus suam sententiam restituere in integrum, non est mirum, si Episcop⁹ aditus restituere possit, aduersus eandem sui Vicarij sententiam, cum vna eademque vtriusque censeatur iurisdictio, iuxta Panor. & alios,

lios, in c. ex literis, extr. de restitut. in integ.

Quæ Materia?

Causa tam criminalis quàm ciuilis. Nam super criminis pœna, venia potest per supplicationem impetrari, l. rescripta, C. de precib. Imp. off. & c. quæ est, 25. quæst. 2. huius autem supplicationis basis & fundamentum sumitur, non ex sententiæ iniquitate, quæ non cadit in tam sublimes personas; à quibus appellandi facultas non permittitur; sed ex petitione veniæ proprii erroris, vel aduersarij circumventionis allegatione, l. præfecti, ff. de minorib. In causa autem ciuili, post pronuntiationem reuisio omnium actorum oblati Principi precibus, peti potest, si condemnatus prolata sententia cōtra æquitatem & ius scriptum se grauari arbitretur, pendente verò lite supplicatio facile non recipitur, nisi supplicetur pro eo, quod graui partis aduersæ dispendio nō cedat, vt pro dilatoria exceptione, non peremptoria, id enim quod totius negotij cognitionem tollit, & vires principalis negotij exhaurit per rescriptum non conceditur, l. quoties, C. de precib. Imp. off. c. ex insinuatione, extr. de procurat. & c. 1. extr. de dol. & contum.

Quæ Forma?

In causa criminali, forma est, vt supplicatio libello cōprehensa, in qua suppressa causa supplicandi extrinseca, error proprii facti, vel dolus, & circumuentio aduersarij prætendatur, cum imploratiōe benignitatis Principi offeratur, p. fitq; petēti, nec alij obsit, c. nec damnosa, 25. quæst. 2. & l. 2. C. de precib. Imp. & c. Forma in causa ciuili est, si condemnatus iniquè condemnationem
factam

factam putet, vt intra decem dies reuisionem
 etorum, & totius causæ petat, quibus elapsis, ha-
 bet biennium ad supplicandum Principi: quod
 biennium computatur, ex quo Imperator in co-
 gnitione præfecti successit, l. 1. C. de senten. præf.
 præto. & auth. quæ supplicatio, C. de precibus
 Imper. offer. quod iure communi obtinet. Qui
 autem in Camera? vide infra: De reuisionibus.

Qui Effectus?

Effectus supplicationis est: quia, si Princeps
 rescribit ad supplicationem, obtinet vicem litis con-
 testatæ; quantum ad hoc, vt perpetuetur vsq; ad 100
 annos, vel, secundum alios, vsq; ad 40. tot. in quibus
 do libel. Princ. dat' litis cõtest. faciat, & l. 1. C. de
 annali excep. transitq; ad hæredes, & cõtra hære-
 des, l. 1. C. quando libel. l. constitutionibus, ff. de
 act. & oblig. c. circa mediũ, §. potest, 16. q. 3. Ob id
 p̄torix aliæq; temporales actiones, per oblatas
 Principi preces, & ad eas rescriptionem, perpetu-
 tuantur, l. temporales, C. quando libel. prim. da.

Alter effectus est, cõmodum fideiussionis pro-
 stande. Supplicatio enim non habet hunc effectum
 instar appellationis, vt, pendente rescripto, ad
 supplicationem nihil innouetur. Quandoquidem,
 si intra decem dies supplicetur, potest sententia
 executioni mandari: ita tamen, si victor
 satis dederit de restituenda re, si sententia fuerit
 iuste resoluta. Si autem non supplicauerit intra
 decem dies, habet biennium ad supplicandum
 Principi: quod biennium computatur, ex quo
 Imperator in cognitione præfecti successit, l. 1.
 C. de senten. præf. præto. Sed tunc executio sen-
 tentiæ

sententiæ fiet, nec victor satis dabit, de restituendo, auth. quæ supplicatio, C. de precib. Imp. off. Igitur aduersus sententiam supplicare quis debet infra decem dies, si velit habere commodum fideiussionis præstandæ: sed per hanc supplicationem executio sententiæ non impeditur.

Ex his patent, inter appellationem & supplicationem differentiæ. 1. Appellatur intra decem dies: sed supplicatur vsq; ad biennium. 2. Pendente appellatione, nihil est innouandum: sed pendente supplicatione, mandatur executioni sententiæ. 3. Ante sententiam non licet simpliciter supplicare, l. 2. C. vt lite pend. sed appellare permittitur, vbicunq; grauamen infertur, c. vt debitus, ext. de appellat. 4. Supplicatio protenditur ad noua & vetera: appellatio verò solùm ad ea, super quibus interponitur, c. suscita, & c. ex literis, extr. de in integr. restitut. Denique temerè supplicans in omnem litis æstimationem aduersario condemnatur, l. 2. & l. 3. C. vt lite pen. secus in appellante de iure ciuili, iuxta l. eos, C. eodem.

Quid Reuisio?

Reuisio est, causæ, in qua, per diffinitiuam iudicis sententiam opinione partis supplicantis contra æquitatem vel ius scriptum grauamè infertur, ex prioribus actis propositisq; causis & argumentis merita causæ concernentibus, repetita cognitio.

Quæ causa Efficiens?

Constitutio Imperialis, quæ neminem, contra
K k ius

514 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
ius & æquum grauare, permittit, auth. quæ sup-
plicatio, C. de precib. Imp. off.

Quod Obiectum?

Prætensa à parte condemnata nullitas, &
iniquitas pronunciatae sententiæ diffinitiuæ,
quauis causa: ita, vt etiam in causa diffamato-
rum, in qua, ad impositionem perpetui silentii
proceditur, sententiæ lata, reuifio peti possit, An-
Geyl, obseruat. 132. lib. 1. practica. obseruat.

Quæ Forma?

Forma, de iure communi, habetur in eod. tit.
quæ supplicatio, C. de precib. Imp. off. Sed etiam
in reuifionibus, post sententiæ diffinitiuam
tam, in Camera Imperiali, per partem condem-
natam & victam petitis obseruetur: Traditur, Or-
dinat. Cam. parte 3. tit. 53. & constitutione Rati-
pon. anno 1532. promulgata, fol. reconf. 24. Quæ
tamen ordinatio Camerae, per constitutionem
Imperialem postea, Anno 1557. Spiræ promulga-
ta, ampliata est, fol. 208. reconf. Spiren. Anno 1557.

Qui Effectus?

Vt sumptibus partis petentis fiat reuifio per
peritos ad hoc deputatos. Quæ facta, si nullitas
tem vel iniquitatem sententiæ deprehenderit,
contra sententiæ, pars condemnata restituatur.
Et nota, quod, reuifionis tempore durante,
sententiæ executioni mandetur, si victrix pars
dignam præstiterit fideiussorem tantum restituendi,
quantum fuerit in condemnatione, si legiti-
gima

gitima retractatione sententia resoluitur, d. auth. quæ supplicatio, C. de precib. Imp. off. Quid, si fideiussores habere nequeat? Et adhuc per reuisionis processum non impeditur executio, si modo iuratoriam cautionem, quæ loco fideiussionis requisitæ admittitur, præstiterit: ita concludit Andr. Geyl ex opinione Guid. Pap. de cif. 189. & c.

Quid est Restitutio in integrum? Et quomodo ab appellatione, supplicatione, vel reuisione differat?

Restitutio in integrum est, prioris status, iuris vel audientiæ redintegratio, c. ex literis, extr. de in integ. restitut. Nec multum, quo ad effectum legitimum, ab appellatione differt: sicut enim per appellationem quandoque rescinditur, ita etiam per in integrum restitutionem: & sicuti, pendente appellatione, nihil est innouandum, ita quoque postulata & obtenta in integrum restitutione, omnia sunt in eodem statu, in quo erant, priusquam petitio fieret. Nec enim res, super qua postulatur, alienari debet, nec sententia executioni mandari, nec aliquid fieri in præiudiciū postulantis, donec restitutio fuerit expedita. Ex quo perspicuè apparet, vberius esse restitutionis, quam supplicatiōis, beneficium. Nā supplicationis oblatio sententiæ executionē, vel rerum alienationē, donec ad eā rescribatur, nō impedit. Differunt & alio modo. Quia supplicatio puræ gratiæ & benignitati Principis inmittitur, locūq; habet, quādo nulla, pbabilis cau-

extrinseca allegatur: sed vel error facti præceditur, vel dolus, & circumuentio aduersarij, restitutio in integrum, innititur iustitiæ, locus ei est, quoties contra sententiam Principis allegatur probabilis quædam causa extrinseca: præterea, minor ætas, fauor Ecclesiæ, absentia probabilis vel necessaria, aut simile quid, iuxta Panormium in c. cum ex literis, verb. sed pro concordia, et de in integ. rest. & c. auditis, extr. de in integ. restit. Quale autem beneficium sit in integrum restitutio? vide in Mynsing. obseruat. 18. centur. 4. Quæ forma petendi? obseruat. 49. & obser. 51. centur. 1. Quid probari debeat? obser. 50. centur. 1. & obser. 16. cent. 4. Quis effectus? & an impedit executionem sententiæ? vide obser. 48. cent. 1. de hac materia latius supra, lib. 1. tit. 41. De integ. restit.

Quæ Adiacentia?

Dimissorij libelli, qui apostoli dicuntur, libelli appellatorij, compulsoriales, & inhibitoriales, uel literæ inhibitoriales.

Qui dicuntur Apostoli?

Apostoli dicuntur, libelli, per quos causam eum, qui appellatus est, dimittitur: & postea positam appellationem, in qualibet causa dantur, ab eo, à quo appellatum, ad eum, qui de-terposita appellatione cogniturus est, l. 1. ff. de libell. dimissor. Forma apostolorum traditur per Iureconsultum in l. vnica, ff. de dimissor. libell. videlicet, appellasse Lucium Titium à sententia illius, quæ inter illos dicta est: debent enim conti-

nere quis appellet, à quo, ad quem, super quo, & ex qua causa, Spec. in §. de officio, hoc tit.

Quæ sunt Apostolorum species?

Dicuntur apostoli, vel dimissorij, vel testimoniales, vel conuentionales, vel reuerentiales, vel refutatorij. Dimissorij dicuntur, per quos apparet, quòd iudex appellationi detulit, & quòd appellansem à sua iurisdictione exemit, & causam, ad eum, qui appellatus est, remittit. Hi enim sunt dimissoriorum effectus. Testimoniales dicuntur, quia testificantur de appellatione facta coram iudice. Conuentionales sunt, quos pars admittit, siue in iudicio, iudice refutante, siue tacente extra iudicium, c. sæpè, & c. oblata, extr. de appellat. Reuerentiales appellantur, vt quando, propter Superioris reuerentiam, appellationi defertur, vt in l. eos, §. super his, C. de appellat. Refutatorij dicuntur, per quos apparet, quòd Iudex non defert appellationi, scilicet, quando friuola & frustratoria est appellatio, & ad manifestam calumniam, vexandiq; aduersarij causa instituitur, talibus enim à iudice non est deferendum, cum nec ius deferat, c. cum appellationibus, eod. tit. lib. 6. De alijs apostolis, vide apud D. Chilianum, in pract. cap. 130. Quos libellos si iudex ad instantiam appellantis, (quod intra 30. dies fieri debet, aliàs appellationi renunciasse videtur) non tradiderit, & petitione appellantis non attenda in causa processerit, erit processus ipso iure nullus, vt notant Bonifacius VIII. & Innocentius III. in c. ab eo, & c. vt super, de ap-

18 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
pellat, in 6. & Clementina quamuis eod. Supràta-
men dixi, iuxta ordinationem Camerae, par. 2.
tit. 30. requisitionem apostolorum non esse ne-
cessariam, sed appellantis arbitrio relinqui,
num eos petere nec ne velit, Mynsing. cent. 4. ob-
seruat. 36.

Qui dicuntur libelli Appellatorij?

Libelli appellatorij nihil aliud sunt, quam ap-
pellationis instrumentum, manu publici nota-
rij confectum: quo, nomen appellantis, & appel-
lati, & à cuius iudicis sententia appellatur, cum
iustificatione appellationis (quod per expressio-
nem causæ iustæ appellandi contingit) iudici ap-
pellationis proponitur. Quo quidem instrumē-
to opus est, si appelletur ab interlocutoria, ob
hanc rationem. Quia ab interlocutoria, nisi ex
iustis causis, non est appellandum: Ergo per illas
causas instrumento insertas, appellatio habet
coram iudice ad quem, non autem per alios, de-
bet iustificari: quod non requiritur in appella-
tione à diffinitiva, quæ non nisi ex prioribus a-
ctis iustificatur. Sic enim ait Clemens V. in Clem.
appellanti; de appellat. Appellanti ab interlocu-
toria, vel à grauamine iudicis, non licet aliam
fas prosequi, quam in appellatione sua nomi-
tim duntaxat expressas: Nec processus primi iu-
dicis, ex nouis aut de nouo probandis, iustificari
potest, vel etiam impugnari; sed tantum ex illis,
quæ acta fuerunt vel exhibita coram ipso. Sed
appellatio à diffinitiva non tantum per causas
instrumento insertas, sed etiam alias, quas in a-
ctis diligens iudex inueniet, iustificatur: imò

vt putat Speculator in §. de officio hoc tit. iudex inquirédo, an ex causa à diffinitiuâ appellatum fit, non laborabit, cùm à diffinitiuâ etiam sine causæ expressione appelletur, & sufficiat dicere: Appello ab iniqua sententia.

Quid sunt Compulsoriales, causa efficiens, materia, forma & effectus?

Compulsoriales sunt, literæ quibus iudex ad quem, post receptionem appellationis, mandat iudici à quo, vt acta causæ ad se transmittat. Iudex enim à quo actorum copiam, sub suo sigillo iudiciali, appellanti edere tenetur, l. is apud quem, & Dd. ibi, C. de edendo. Quòd si dare recuset, mandatis pœnalibus per iudicem appellationis, vt edat, compelli potest, d. l. is apud quem, & ordinat. part. 2. tit. 31. §. 1. & par. 3. tit. 31. §. 1. cum seq.

Causa efficiens est, iudex appellationis, qui iudicem inferiorem ad edendum acta, sub comminatione certæ pœnæ, cōpellere potest, vt dixi.

Materia, compulsoriales non solum pro edendis actis, sed etiã in causis priuatorum, pro edendis rationibus, instrumentis & missiuis inuenturis, & statutis ciuitatum decernuntur: prout notat Canonistæ in c. 1. extr. de probat. & Dd. in l. 1. §. editiones, ff. de eden.

Forma, vt iudici inferiori, sub pœna pecuniaria, sine clausula iustificatoria, per iudicem appellationis mandetur, vt intra certum terminum acta edat: huiusmodi enim compulsoria mandata, clausulam iustificatoriam

annexam non habent. Ratio. Quia iudex de iure acta edere tenetur: ergo præceptum poenale hic locum habere potest, d. l. c. is apud quē, C. de eden. Finis & effectus ut editis actis perfectis & integris, veritas inquiri, & falsitas euitari possit, per tex. in c. quoniam contra, extr. de probat. nam acta, tanquam scripturæ publicæ, plenam fidem absq; testibus faciunt, Maran. par. 6. titu. de act. edit. num. 23. Quod si iudex a quo adhuc acta edere contumaciter detrectet, non statim in declaratio poenæ, neq; arctiores compulsoriales decernuntur, sed in scriptis, vel viua voce, petitio in primis ab appellante, pro arctioribus compulsorialibus, & citatione ad videndum se incidisse in poenas simplicium compulsorialium, iudicialiter exhiberi, vel fieri debet. Ad hanc petitionem decernuntur arctiores compulsoriales, si de legitima requisitione & insinuatione simplicium compulsorialium fides facta sit, quibus arctioribus citatio contra iudicem a quo, ad videndum, se incidisse in poenas simplicium, vel allegandū causas iustas, cur hoc fieri non debeat, inferitur (hæc enim citatio, ad videndum, que ad impositionem multæ requiritur, euentualis poenæ declarationem præcedere debet) & præterea iterum mandatur ei, ut facta legitima requisitione, acta pro debita mercede edat, ad euitandam comminatum poenam. Et potest etiamnum facta citatione in termino poenæ compulsorialibus inserta euitari: & hæc in Camera obseruari tradit And. Geyl, obser. 13. & 134. lib. 1. pract. obseruat.

Quid

Quid sunt inhibitiones? Quæ causa efficiens materia & forma?

Inhibitiones sunt, literæ, quibus iudex appellationis interdicit iudici aquo, ne, pendente appellatione, quid in causa attentet, innouet, vel vterius procedat.

Causa efficiens est, iudex appellationis: qui præcepto inhibet, ne quid innouetur.

Materia sunt, varij generis attentata, à quibus iudex aquo, pendente appellatione, non desistit.

Forma, vt interposita appellatione à diffinitiuâ, vel interlocutoria vim diffinitiuâ habente, ad petitionem appellantis, per iudicem appellationis vnâ cum citatione decernatur inhibitiõ: cuius literis ad iudicem aquo transmissis in causa vterius nihil attentet. Quando enim appellatur à sententia diffinitiuâ, vel diffinitiuâ vim habente, tantùm decernitur inhibitiõ, per tex. in c. non solùm, c. Romana, §. si verò, de appellat. in 6. Ratio est. Quia appellatiõ à diffinitiuâ, vel diffinitiuâ vim habente, statim deuoluit causam ad iudicem appellationis, & reducit ad eum statũ, in quo erat causa principalis post litis contestationem, per tex. in l. ita demum, C. de proc. Bart. & Bal. ibid. Marant. distinct. 6. num. 16. Hæc tamen non ita simpliciter accipienda sunt: sed cum distinctione, quam tradit Innocentius III. in Concilio Lugdunensi. Qui ita distinguendo decreuit: si appellatur post sententiam diffinitiuâ: aut proponitur coram iudice appellationis, non esse appellatum, aut appellationem esse nullam,

vel alio modo, ad ipsum appellationem defectus
 iurisdictionis non pertinere: & his casibus non
 debet priori iudici aliquid inhibere, nisi prius
 constet, appellatum esse, c. Romana, §. si verò, ex
 tr. eod. aut nisi prius cognoscat, an sua sit iuri-
 dictio, c. super literis, extr. de rescriptis. Post-
 quam igitur, vocatis partibus, cognouerit appo-
 latum, vel suam iurisdictionem esse, statim in-
 terit inhibere: sicuti etiam si horum nihil in-
 terit reuocetur, sed de appellatione interposi-
 ta & competenti iurisdictione constet, c. pallo-
 ralis, §. præterea, extr. de off. deleg. & c. non so-
 lum, eod. Quod quidem procedit, si causa qua-
 litas appellationem admittat, non autem, si
 prohibeatur: puta, à sententia super notomis-
 mine, vel de quo quis in iure conuictus & con-
 fessus est, & similibus casibus à iure prohibetur.
 his enim iudex appellationis decernende inhi-
 bitionis non habet facultatem, priusquam co-
 gnoscere cœperit, an appellatio sit recipienda,
 vel non? & an sit casus, in quo appellari pote-
 rit? d. c. Romana, §. si autem, de appellat. in 6. Et
 his patet, appellatione interposita ab interposi-
 toria simplici appellabili tamen, iudicem appo-
 lationis, vnà cum citatione inhibitionem decer-
 nere non debere. Ratio est. Quia ei de veritate
 grauaminis primùm constare oportet, vtrum
 causa sit deuoluta, nec ne? quam diu enim cog-
 noscit, an appellatio sit recipienda? an causa sit
 deuoluta? inhibendi non habet potestatem. Nec
 potest inhibere is extraiudiciali appellatione.
 Quia cum sit tantùm prouocatio ad causam, habe-
 beatque vim conuentionis, non suspendit pro-
 ceptum.

terita: sed tantum futura respicit, ne indebitè molesteretur, Panor. in c. dilecti, num. 4. extr. de maior. & obedient. Apud quem vide, quomodo attentata post appellationem extraiudiciali reuocentur: eius enim opinionem sequitur Camera. Proinde non decernitur appellatio, quando tertius appellat, pro suo interesse: quia titulus, ff. nihil innouari appellat. pendente, non procedit in tertio aliquid innouante, quia res inter alios acta, Felin. in c. cum super, num. 11. extr. de re iudic. & Panorm. in c. in literis, extr. de restitut. spol. Nec debet iudex inhibere in interdicto retinendæ possessionis: quia iudex inhibendo causæ principali præiudicaret, c. 2. extr. de elect. Quare si appellatus, pendente appellatione possessionis commodo fruatur, inhibitiō ad instantiam appellantis concedi non debet: quia nemo prohibetur vti sua possessione, etiam appellatione pendente, glos. in d. c. non solum, de appel. in 6. Rot. decis. 44. num. 1. & 2. Denique in causa nullitatis, quando, ratione nullitatis, principaliter appellatum est, cum citatione inhibitiō decerni non debet. Ratio. Qui postquam sententia in re iudicatam transiit, eius executio nullitatis processu remorari non debet. Præterea, pro iudice præsumitur tantisper, donec de nullitate sententiæ doceatur, c. præsentium, 67. quest. 1. Formam inhibitionis vide apud Specu. tit. de citat. §. dicto. verb. porrò.

Quæ Pugnancia Appellationis?

Sunt modi, quibus appellationum formalia possunt impugnari: Vt si appellet, qui appellare

non

non potest, vel contra eum, contra quem non conceditur appellatio: vel ab eo, à quo, propter sublimitatem dignitatis, non potest appellari: vel casus qualitas appellationem non admittit: & alii modi, quibus non est necesse appellare, quos vide in c. si qui appellat, §. is aut, 2. q. 6. Veluti à sententia lata citra ordinem iudiciorum, vel lata contra res prius iudicatas, à quibus prouocatum non est. Item si lata sit contra ius scriptum, secus si contra litigatoris: item si lata sit ab uno iudice pluribus iudicibus datis. Item si iudex contra statutum, legem modum certa ratione & fine certo non obseruato mulctam irrogauerit: si sententia sit lata iudice mercede corrupto: item, si eligatur inhabilis ad honorem, propter infirmitatem autem. Pugnant etiam cum appellatione illi modi, quibus ipsa prohibetur, quod variè contingit. Primum, non appellat verus contumax, l. contumacis, ff. de rei iud. 2. Non appellatur ab executione, nisi modus excedatur in exequendo, l. ab executore, C. quorum appellat. non recip. 3. Non appellatur à sententia lata super reductione ad arbitrium boni viri: iuxta Innocentium III. c. penul. ext. de rescrip. 4. Non appellatur, partes Fiscalis calculi satisfactio postulat, aut tributariae functionis solenne munus exposcit, aut publici vel etiam priuati, dummodo euidentis atque conuicti redhibitio debiti flagitetur, l. abstinendum, C. quorum appel. non recip. 5. Non appellatur à Principe, c. cuncta, 11. q. 3. 6. Non appellat, qui se à iudice non prouocaturum promisit. 7. Si Imperator ita iudicem dederit, ut non liceat ab eo appellare, d. l. 1. ff. à quibus appel. non licet.

licet. 8. Non appellatur à præfecto prætorio, l. 1. C. de off. præf. præto. 9. Non appellatur à sententia arbitri cõpromissarij, l. 1. C. de arb. 10. Nõ appellatur à sententia momentaneæ possessionis, c. ei qui, 2. q. 6. 11. Non appellat is, quem constituit publicum esse debitorem, l. fin. C. eodem. 12. Non auditur appellans, ne voluntas defuncti testamento scripta referetur, vel ne scripti hæredes in possessionem mittantur, l. quisquis, C. quorum appel. non recip. 13. Non permittitur appellare, si res dilationem non recipiat: veluti, ne testamentum aperiatur, ne frumentum in vsum militum, vel in annonæ subsidia contrahatur: neque scriptus hæres in possessionem inducatur. Item si ex perpetuo edicto aliquid decernatur, id quò minus fiat, non permittitur appellare. Item quò minus pignus vendere liceat, appellari non potest, l. fin. ff. de appellat. recipiend. 14. Nõ appellat, qui terminum recepit ad soluendum, vel non sententiæ acquieuit, c. gratum, extr. de off. deleg. 15. Non appellatur ab eo, quod à maiore & saniore parte Capituli fuerit constitutũ: nisi à paucioribus aliquid rationabiliter obiectum fuerit, c. 1. extr. de his quæ à ma. parte, & c. 15. Non appellat Officialis condemnatus à proprio iudice, ratione malè gesti officij, l. nulli, C. eod. 16. Non appellatur à correctione Superioris, c. licet, extr. de off. ord. 17. Non appellat tutor datus, sed intra tempora præstituta, excusationem allegabit, & si fuerit repulsa, tunc demũ appellabit, sed vocatũ ad aliquod munus, vel honorem, mox appellare potest, l. 1. §. si quis tutor, ff. quando appel. 18. Non appellat condemna-

tus

tus de falsa moneta, l. 1. C. de fal. mon. Neque appellatur in alijs delictis notorijs: quia appellatio non debet esse iniquitatis prælidium. Ideo homicida, veneficus, adulter, maleficus, & qui manifestam violentiam commisit, conuictus, & voce propria confessus, non appellant, l. 2. C. quorum appel. non recip. 19. Non appellatur sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti. Quod locum habet, quo ad hoc, ut suspendatur sententia: nam per appellationem non suspenditur, cum secum trahat executionem, & non obstante appellatione, quis excommunicatus denunciari potest, c. pastoralis, extr. de appellat. & c. is cui, de sententijs excō. in appellari tamen potest ad hoc, ut negotium transferatur ad Superiorem, c. peruenit, extr. de appellat. & c. per tuas, extr. de sententijs excom. Et tunc Superior absolueret potest excommunicatum appellante, & non tenetur reum remittere ad excommunicatorem pro absolutione, nisi velit, c. per tuas, extr. de sententijs excom.

AXIOMATA ET SENTENTIAE.

Non sufficit appellanti, docere, quod exceptionem legitimam & veram opposuit & appellauit, nisi doceat propter exceptionem non admissam, appellasse, c. dilectus, extr. eod.

Si iudex confessionem aduocati eadem die renouati pro litis contestatione veli habere, vel processum à subdelegato subdelegati factum ratificet, licite appellatur, c. cum causam, extr. eod.

Collatio beneficij facta post appellationem, ex probabili
& verisimili causa, interpositam, est ipso iure nulla, c. 1.
extr. eod.

Si ante sententiam, vel postea, fuerit appellatum hu-
iusmodi appellationibus annus indulgetur, aut ex neces-
saria & evidenti causa biennium: nisi forte iudex breui-
us tempus, secundum locorum distantiam & persona-
rum & negotij qualitatem fuerit moderatus: intra quod,
si, qui appellauit, causam appellationis non fuerit profe-
cutus, tenebit sententia lata. Si post sententiam appella-
uerit, & à causa sua cecidisse videtur: nec amplius super
eodem negotio audietur appellans. Si verò à grauamine,
& ante litis ingressum fuerit appellatum, huiusmodi au-
dientur appellans: quoniam sacri Canones, etiam extra
iudicium passim appellare permittunt. Nec solent huius-
modi dici appellationes, sed prouocationes ad causam. Si
autem ante sententiam quis appellauerit, cogitur illius
stare iudicio, ad quem noscitur appellasse, c. cum sit Ro-
mana, extr. eo. & c. personas, extr. eod.

Qui de crimine impetitur, appellare potest, nisi sit no-
torium, d. c. cum sit Romana, §. prater ea, extr. eod.

Appellatio generalis, respectu causa, non valet, c. in-
ter cetera, extr. eod.

Eiam, non obstante appellatione, ex falsa causa in-
terposita, potest iudex ad vltiora procedere, c. super
eo, §. si autem, extr. eod.

Supersedetur, propter articulum, in quo appellatum
est etiam super principali causa, si sine illo articulo ex-
pediri non potest, c. super eo, extr. eod.

Coram iudice, à quo appellari in vna causa possum:
in aliis

328 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
in alia conueniri, nisi eum recusem, vt suspectum, c. n.
hac, extr. eod. & c. proposuit, extr. eod.

Lapsus biennij non praiudicat appellanti, quò minus
ex causa legitima audiatur, saltem per beneficium restitu-
tionis in integrum, c. ex ratione, extr. eod.

Generalis & vaga appellatio respectu cuiuslibet gra-
uaminis non valet: sed si ad certā causam restricta fuerit,
c. consuluit, extr. eod.

Excommunicatus, pendente cognitione appellationis,
absolui potest ad cautelam: & si apparet, eum legitime
appellasse, non punitur, ob celebrationem diuinorum, c.
ad presentiam, extr. eod.

Iudex, qui recusatur, statuit certum tempus aliter,
ad finiendam causam, quo elapso, si finita non fuerit, in
principali procedit, c. legitima, eod. in 6.

Si iudex requisitus non tradit apostolos, & postea
procedit in causa, non valet processus: nisi renouationem
fuerit appellationi, c. vt super, eod. in 6.

Si negetur, per appellationem negotium deuolutum,
non inhibebit iudex superior, iudicem principalis causa
inferiorem procedere: nisi prius de deuolutione consue-
rit: item est, si dicatur ex iniusta causa esse appellatum.
Non enim inhibet, nisi prius recepta appellatione, c. de
mana, §. si verò, & §. quòd si, eod. in 6.

Iudex appellationis iniquæ appellansem ante senten-
tiam remittere debet ad iudicem principalem, & in ex-
pensis condēnare; & hoc si principalis iudex non detulit
rat appellationi: sed si detulit, nō fiet remissio de necessa-
te, cum totius causa decisio in Superioris potestatem, per
delationem inferioris sit trās fusa, c. cum appellationibus,
eod. tit. in 6.

Per appellationem interpositam à diffinitiuâ, reuocari potest interlocutoria, principali negotio praiudicans, c. licet, eod. tit. in 6.

Qui appellat extra iudicium, intra decem dies (ex quo sciuit grauamē) appellare debet, postea per remedium iuris communis audietur, sed non per appellationis remedium, c. concertationi, eod. tit. in 6.

Ante diffinitiuâ sententiam, appellanti non licet prosequi causas in appellatione nominatim non expressas: Nec processus primi iudicis iustificari, vel impugnari potest, nisi ex actis coram eo, Clem. appellanti, eod. tit.

Tempus, ad prosequendam appellationē ab homine, vel à iure, prefixum, non currit appellanti, compromisso durante, vel de partium expresso consensu, nisi periculo imminente ex mora iudex aliud decernat, Clem. quantum, eod. tit.

Appellans, prosequi & finire tenetur appellationem extra iudicalem, intra annum, à die interpositæ appellationis, vel illati grauaminis: quo non factis impedimento iusto cessante) appellatio est deserta, Clem. sicut, eo tit.

Si appellans intra triginta dies, instanter non petit apostolos, appellationi renūtiat, c. ab eo, eod. in 6.

Si iudex modo debito requisitus apostolos nō tradit, sed postea procedit: non valet eius processus, d. c. ab eo, in 6.

Sufficit apostolos peti vno contextu sepius & instanter ad quos recipiendos, si iudex certum terminum statuat, appellans illos non petens in termino, appellationi renūtiat: Idem cum iudex statuit terminum iuris incertum, intra quem appellans illos debite non petiuit, vel ablatos recipere renuit, Clem. quamuis de appellat.

Innouata per iudicem, post definitiuam sententiā
qua appellatum extitit, reuocatur statim per iudicem
appellationis: e. i. nisi ante appellationē fuerit innoua-
ta. Attentata verò post appellationem, ante definitiuam,
non reuocatur, nisi primò de veritate constiterit: nisi
post inhibitionem debito modo factam attentata fuisse,
c. non solum, eo. tit. in 6.

Valet appellatio coram maiore parte plurimum iu-
dicū. Sed appellatio est appellatio, delatio, & terminatio pre-
fixio inrimanda, Clem. 1. eod. tit.

Appellans ante sententiā tenetur exprimere causas
rationabilem coram ipso iudice a quo, nec in contrarium
admittitur exceptio, c. vt debitus honor, extr. eod.

Si iudex, à quo est appellatum à grauamine, reuocatur
uocat, potest in principali causa procedere, c. cum ius-
te, extr. eod.

Alter a parte contumaciter absente, potest iudex ap-
pellationis, etiam principale negotium definire, si post
litis contestationem, fuerit appellatum, c. per ius, extr.
eod.

Vbi ex dilatione imminet periculum, etiam, non
parte prosequente, potest iudex ad quem supplere, per
compellendo ad prosecutionem, c. oblata, extr. eo.

Protestatio contraria actui nullius est momenti, c. de
licitudinem, extr. eod.

Contraria allegans, non est audiendus, d. c. sollicitu-
dinem, extr. eod.

Per appellationem legitime interpositam principale
cum accessorijs ad iudicem appellationis deferitur, c. de
lectis, extr. eod.

Iudex aquo, non obstante appellatione, cognoscit de causa, si appellans non prosequitur: & iudex, ut suspectus recusatus potest alteri causam committere, c. ad hac, extr. eod.

Iudex aquo potest prefigere terminum appellanti, ad prosequendam appellationem, quo lapsa, readsumit iudex iurisdictionem, c. ad aures, extr. eod.

Contra constitutiones regulares, appellatio religiosum non defendit, c. quia nos, ex. eod.

A iudice iurisdictionem exequente non appellatur, c. consuluit, extr. eod.

Sententia excommunicationis, suspensionis, & interdã etiam sub conditione, suspenditur, si ante conditionis eventum fuerit appellatum, c. praterea, extr. eod.

Causa non est ad iudicem aquo remittenda, appellatione adhuc non iustificata, nisi de partium consensu, c. accepta, extr. eod.

Delegatus etiam datus cum clausula (appellatione remota,) recusari potest, si est consanguineus impetrãtis, vel si fuit advocatus eius in illa causa, c. postremo, extr. eod.

Causa suspicionis proponenda est corã iudice, qui recusat, & probanda est corã arbitris, c. secundo, §. 3. ext. eo.

Si appellatio recipitur à iudice, vel approbatur à parte, terminus ad eam prosequendam prefixus obtinet vicem peremptorij, ut in absentem procedatur, ac si peremptorie fuisset citatus: nec talis terminus praveniri poterit ab aliqua partium, c. sape contingit, extr. eo.

Protestatione conservamus ius nostrum, c. fin. extr. eod.

Iustus metus excusat, adeo, quod nõ appellãs habetur

932 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
pro appellante, si fuerit protestatio, & appellationis cau-
sas duxerit exprimendas, c. si iustus, extr. eod.

Vna sententia pluribus condemnatis, si vnus solus ad
appellationis beneficium conuolauerit, illius victoria iure
communi ceteris suffragatur, si communi iure iuuetur,
idemq; negotium, & eadem causa defensionis existat, c.
vna sententia, extr. eod.

Quoties clausula (appellatione remota) in medio li-
terarum ponitur: si sunt plura negotia se minime conuen-
gentia, tantum praemissa complectitur: nisi forte in pre-
literarum praedicta clausula iteretur, c. inquisitioni, extr. eod.

Ante inchoatam persecutionem appellationis, appel-
lans potest si vult inuito appellato petere, vt remittat
ad iudicem a quo, sed condemnabitur in expensis factis
per partem aduersam, c. interposita, §. ille deniq; extr. eod.

Articulus appellationis interposita à grauius defen-
ditur per iudicem ad quem, parte absente per commo-
tiam, etiam lite non contestata in appellatione, vt in
cipali causa, d. c. interposita, §. sanè, extr. eod.

Ab eadem sententia, ab eodem iudice, tertio appella-
tio non potest, c. sua nobis, extr. eod.

Appellatio, omissio medio iudice, interposita, causa
non deuoluit, exceptione opposita, c. dilecti, extr. eod.

Si iudex de iure dubitans vult consulere Superiorem
debet consultationis copiam partibus edere, alias eius
fides non adhibetur, c. intima fides, extr. eod.

Per clausulam: (appellatione remota) inhibetur om-
nis appellatio, quae à iure non indulgetur expresse, c. pe-
storalis, extr. eod.